

de **AAMBINDER**

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

**GEREFORMEERDE GEMEENTE
ROTTERDAM-ZUIDWIJK**

06 Week van
de pleegzorg

08 Noachitische
geboden

19 Goed nieuws

Dankdag te Bethel

ds. J.M.D. de Heer, Rotterdam

Diep ellendig valt Jakob in slaap. De dood zit hem op de hielen, want zijn broer Ezau is woest dat Jakob hem heeft bedrogen. Wat kan hij meenemen van de rijke zegen die Izak tot hem sprak? Straks moet Jakob - wij ook! - sterven en dat is God ontmoeten.

► ... zo zal de HEERE mij tot een God zijn.

Genesis 28:21b

Jakob slaapt. Hij ligt onder een gesloten hemel. Dan gaat God werken. In deze nacht zet God Jakob uit zijn werkheiligheid, snijdt hem af van zijn gerechtigheden en openbaart wat Jakob eerst niet zag: een ladder die hemel en aarde verbindt. Het is een heenwijzing naar Christus (zie Joh 1:52). Aan een schuldige Jakob

Bij de voorpagina:

GEREFORMEERDE GEMEENTE ROTTERDAM-ZUIDWIJK

Omdat er steeds meer leden in de nieuwe wijken Zuidwijk, Pendrecht en Lombardijen komen te wonen, besluit de kerkenraad van Rotterdam-Zuid om er vanaf 24 februari 1957 ook kerkdiensten te beleggen. Als plaats van samenkomst fungeert een zaal in het wijkgebouw de Larenkamp. Op

25 maart 1960 wordt de afdeling in Zuidwijk zelfstandig. Vanwege de grote toeloop worden de middagdiensten vanaf 1961 in de Gereformeerde Credokerk gehouden. Een jaar later wordt er begonnen met de bouw van een kerk. Op 17 november 1963 plaatst ds. Chr. van Dam een gedenksteen in het in aanbouw zijnde kerkgebouw. Hij verwijst daarbij naar Psalm 118:22: 'De steen dien de bouwlieden verworpen hadden, is tot een hoofd des hoeks geworden'. Op 22 januari 1964 neemt ds. L. Rijksen de nieuwe Bethelkerk (met ruim 600 zitplaatsen) in gebruik met een preek over 2 Kronieken 6:20. Een gedeelte van de geschiedenis van de gemeente is beschreven in 'Gereformeerde Gemeente van Rotterdam-Zuidwijk-Pendrecht-Lombardijen, 1960-1985'. Het aantal belijdende leden bedraagt 263, het aantal doopleden 127.

wordt een volkomen Middelaar geopenbaard. In Christus, de Ladder Jakobs, spreekt God liefdevol en vertroostend: 'En zie, Ik ben met u, en Ik zal u behoeden overal waar gij heentrekken zult...!'

Zo ontwaakt Jakob, zo totaal anders dan hij was ingeslapen. Nauwelijks is hij wakker of een heilige drang vervult zijn ziel om de Heere te erkennen voor Zijn weldaden. Als eerste aanbidt hij de Heere op deze dankdag. 'Gewisselijk is de HEERE aan deze plaats, en ik heb het niet geweten', zo spreekt hij (Gen. 28:16). Niets uit ons, alles uit Hem, zo wil Jakob zeggen. Zo heeft de dankdag een gezegend begin. Kennen we dat?

Het tweede is de roem over het soevereine wonder Gods: 'Hoe vreselijk is deze plaats! Dit is niet dan een huis Gods, en dit is de poort des hemels' (Gen. 28:17). Een rechtvaardig gesloten hemel is door de Heere geopend. Wat een wonder.

Steen als getuige

Jakob spreekt niet alleen. Zijn ootmoedige dankbaarheid blijkt ook uit zijn daden. We zien hoe Jakob de steen waarop hij zijn hoofd had neergelegd recht overeind zet. Zo wijst de steen naar boven, als een stille getuige van Gods genade. 'Uit Hem en door Hem en tot Hem zijn alle dingen' (Rom 11:36).

Jakob giet olie over de steen uit. Voor een reiziger was olie een kostbaar bezit. Het beste wat hij heeft, zondert hij zo af voor de Heere. Hij zalft als het ware de steen als een teken dat de God van Bethel het zo eeuwig waard is om de eer te ontvangen van Zijn eigen werk.

Jakob geeft de plaats ook een naam: Bethel. Dat betekent: Huis Gods. Als eenmaal het nageslacht het beloofde land in bezit zal hebben genomen, moet die plaats voor altijd Bethel heten. Het nageslacht mag nooit vergeten Wie de Heere wilde zijn voor het voorgeslacht. Is het in dit licht niet aangrijpend dat een van de

gouden kalveren uitgerekend in Bethel kwam te staan? De godsvrucht van het voorgeslacht onttaarde in de eigenwilige godsdienst van het nageslacht. Jakob legt ook een plechtige gelofte af: 'Wanneer God met mij geweest zal zijn en mij behoed zal hebben op dezen weg, dien ik reis, en mij gegeven zal hebben brood om te eten en klederen om aan te trekken; en ik ten huize mijns vaders in vrede zal wedergekeerd zijn, zo zal de HEERE mij tot een God zijn'.

Jakob verlangt om voor tijd en eeuwigheid, naar ziel en lichaam verbonden te blijven aan zijn Heere.

Sommige verklaarders vinden dat Jakob nog altijd aan het onderhandelen is en de Heere voorwaarden stelt. Als de Heere dit gedaan zal hebben en dat gedaan zal hebben, dan zal ik de Heere dienen. We gaan met deze uitleg niet mee. Waar Christus wordt geopenbaard in een verloren zondaar, valt er niets meer te onderhandelen. Bovendien, wat vraagt Jakob van de Heere? Datgene wat God hem heeft beloofd! Jakob vertrouwt er onvoorwaardelijk op dat God Zijn Woord zal vervullen. De Heere heeft gesproken, de Heere zal het ook doen. Als de Heere Zijn Woord zal hebben vervuld, dan zal deze God hem tot een God zijn. Maar Jakob, in deze nacht is God toch uw God geworden? Moet dat nog een keer gebeuren? Jakob weet goed wat er die nacht is gebeurd. Maar hij ziet ernaar uit dat dit later nog eens bevestigd zal worden. Genade

moet immers steeds vernieuwd worden, toch?

Bekennen en belijden

'Zo zal de HEERE mij tot een God zijn'. Onze kanttekenaren leggen uit: 'Ik zal Hem geduriglijk voor de ware God en Zaligmaker bekennen en belijden'. Jakob verlangt om voor tijd en eeuwigheid, naar ziel en lichaam verbonden te blijven aan zijn Heere. We horen hier al antwoord 1 van de Heidelbergse Catechismus doorlinken: 'En Hem voortaan te leven van harte gewillig en bereid maakt'.

Jakobs begeerte is goed. Maar het komt op de praktijk aan. En dat wordt een stervensweg! Hij moet leren dat hij vieselijk is, verkocht onder de zonde. Over enkele weken zal hij zijn oog slaan op Rachel. De Heere trekt de lijn van Zijn genadeverbond door via Lea, maar Jakob houdt vast aan Rachel. Twintig jaar later komt de Heere terug. Dan horen we God spreken: 'Ik ben die God van Bethel'. De Heere laat Jakob vertrekken uit Haran om hem terug te brengen in Bethel. Maar eerst moet Jakob nog iets leren. In Bethel sprak God niet over de schuld, maar die schuld was er wel. Die blijft op Jakob rusten, totdat God met hem worstelt in Pniël. Daar wordt zijn ziel gered, zijn schuld vergeven. Vanaf die tijd gaat hij hinkend door het leven. En - dat is nog erger - hij dwaalt weer van de Heere af. Straks zit hij in zijn tent. Dochter Dina is geschonden, twee zoons zijn moordenaars geworden. Dan komt de Heere terug en geeft Jakob de opdracht: 'Maak u op, trek op naar Bethel en woon aldaar...' (Gen 35:1).

Waarom moet de Heere Jakob steeds op Bethel wijzen, hem herinneren aan zijn gelofte? Omdat Jakob zou leren sterven aan alles van zichzelf en omdat Christus, de Ladder van Bethel, hem steeds meer onmisbaar zou worden. Waartoe? Omdat vrije genade zou triomferen en God alleen alle lof zou ontvangen. Dan wordt het dankdag. Eeuwig dankdag. ♦

Uit:
HET ABC VAN HET GELOOF
dr. A. Comrie
(uitg. De Banier, 2016).

V

(ZICH) VERLATEN (OP) – ZICH TOEVERTROUWEN AAN

Onder de letter V zien we dat het geloof een '(zich) verlaten (op)' genoemd wordt. Psalm 10:14: 'Op U verlaat zich de arme'. De betekenis van het grondwoord komt overeen met wat 'vertrouwen op' wil uitdrukken, maar het wordt wel op verschillende manieren gebruikt.

Verkennen van de betekenis

- Soms gebeurt dat in *negatieve* zin, als de mens van God afwijkt en hij zich niet laat leiden door de vreeze Gods. Dan voelt hij zich niet afhankelijk van Gods hulp, van Zijn vertroosting en Zijn raadgevingen. We zien dat dit ook - tot hun eigen schande - over Israël wordt geschreven; zij hadden immers de Heere, de Springader van het levende water, verlaten en zichzelf bakken uitgehouwen die geen water konden houden (zie Jer. 2:13 en 17).
- Soms gebeurt dat ook in *positieve* zin, als de mens wordt opgewekt om alles buiten God te verlaten, daarvan af te zien en met zijn hele hart de Heere 'aan te kleven', zoals een gordel kleeft aan de lendenen van een man.

Soms geeft het grondwoord het doen en laten aan van iemand die onder lasten gebukt gaat, die beschaamd is door schuldbesef en zich geen raad meer weet. Hij laat dan zijn zaken aan een ander over en wacht een goede afloop ervan voor

► zichzelf af. Zo wordt het in onze tekst gebruikt om de werkzaamheden van Gods arme en verdrukte volk aan te geven ten aanzien van de Heere. Zij zijn zeer beschaamd en ontsteld, en weten geen raad met zichzelf. 'Op U verlaat zich de arme'. Zo komt deze activiteit van het geloof overeen met een andere benaming van het geloof onder de letter W, namelijk het 'wentelen van zijn weg op de Heere', omdat de gelovige erop vertrouwt dat God het goed zal maken (zie Ps. 37:5). Daarom zullen we over deze beide zaken spreken onder de huidige benaming van een 'zich verlaten op' of vertrouwen op de Heere.

Wat de zaak zelf betreft, kunnen we vaststellen dat het ten aanzien van deze geloofsactiviteit over ware gelovigen gaat, die in moeite en tegenspoed verkeren vanwege de wreedheden van de goddelozen. Die laatsten houden niet op Gods ware kinderen allerlei kwaad aan te doen. Het is immers het lot van de rechtvaardigen dat de roede van de goddelozen vaak op hen neerkomt. Daarom worden Gods ware kinderen vaak omschreven met benamingen die uitdrukking geven aan de kleinheid, de nederigheid en de armoede van het volk van de Heere. En zo is het met alle namen die zij dragen. Zij zijn 'armen' en 'nooddruftigen'. Die namen worden terecht op hen toegepast.

Wat hun uitwendige omstandigheden betreft, zijn de gelovigen voor het grootste deel arm. Er zijn weinig rijken - naar wereldse maatstaven - uitverkoren, want zoals het onmogelijk is dat een kermel door het oog van een naald gaat (zie Matth. 19:24), zo is het ook voor een rijke onmogelijk het Koninkrijk der hemelen binnen te gaan. Daarom zegt de apostel in 1 Korinthe 1:26-27: 'Want gij ziet uw roeping, broeders, dat gij niet vele wijzen zijt naar het vlees, niet vele machtigen, niet vele edelen, maar het dwaze der wereld heeft God uitverkoren'. En de ervaring leert inderdaad dat Gods kinderen meer in eenvoudige huisjes dan in paleizen gevonden worden.

► wordt vervolgd

De volken en onze belijdenis

J.C. Kooijman, missioloog en toeruster bij Zending Gereformeerde Gemeenten

Onze belijdenisgeschriften worden vaak een samenvatting van de Bijbelse leer genoemd. Is de rode draad van de wereldwijde Evangelieverkondiging terug te vinden in de gereformeerde belijdenis?

In drie artikelen wil ik bezien hoe de Heidelbergse Catechismus, de Nederlandse Geloofsbelijdenis, de Dordtse Leerregels en de Westminster belijdenisgeschriften aandacht geven aan de verbreiding van het Evangelie over de hele wereld. Komen 'de volken' er bijvoorbeeld in voor? Op welke manier wordt daarover gesproken? En zeggen deze geschriften ook iets over de opdracht om alle volken te bereiken met het Evangelie?

Alle volken der aarde

Het is een rode draad door heel de Bijbel. De HEERE zal Zijn belofte aan Abraham vervullen: 'En in uw zaad zullen gezegend worden alle volken der aarde' (Gen. 22:18). Deze belofte wordt in de boeken van Mozes, in de Psalmen en door de profeten herhaald en bekrachtigd. Al die eeuwen was het wachten op het bloed dat de middelemuur des afscheidels, opgericht tussen Joden en de heidenvolken, verbroken zou worden. 'Opdat de zegening Abrahams tot de heidenen komen zou in Christus Jezus' (Gal. 3:14). De HEERE is de volken na de roeping van Abraham tot aan de komst van Christus niet vergeten. Dat zien we

in het erkennen van Israëls God door bijvoorbeeld Rachab, Naäman en de koningin van Scheba. Maar pas na Christus' komst, Zijn bloedstorting aan het kruis én Zijn opstanding kan de grote opdracht klinken: 'Gaaf dan heen, onderwijst al de volken'.

Uiteindelijk moeten alle volken worden bereikt met de boodschap van 'bekering en vergeving der zonden'.

In de Handelingen lezen we hoe het Evangelie onverhindert verbreid wordt van Jeruzalem tot in Rome.

Uiteindelijk moeten alle volken worden bereikt met de boodschap van 'bekering en vergeving der zonden' (Luk. 24:47). Daartoe gaan zendingswerkers nog steeds uit, tot aan de einden der aarde. Zo zullen, naar Gods belofte aan Abraham, alle volken op deze aarde bereikt worden met het Evangelie en de beloofde zegen ontvangen. En dan zal het einde komen (Matth. 24:14). Dan zal Christus' kudde daadwerkelijk één zijn, staande voor de troon en voor het Lam, uit alle volken, talen en natiën (Openb. 7:9).

Krijgt deze volkengedachte aandacht in de belijdenisgeschriften?

De Heidelbergse Catechismus

In de kerkgeschiedenis is de Heidelbergse Catechismus (HC) vaak in verband gebracht met zendingswerk. Immanuel Tremmelius (1510-1580)

vertaalde de HC in het Hebreeuws om de Joden te winnen voor de zaak van het Evangelie. In de eerste helft van de zeventiende eeuw was de Heidelbergse het belangrijkste boek naast de Bijbel bij Evangelieverkondiging in Brazilië. Ook vandaag de dag belijden christenen uit allerlei landen de troost die in Zondag 1 wordt beschreven.

Wie in de HC echter op zoek gaat naar woorden als 'volken' of 'zending' is vlug klaar. Als de catechismus verwijst naar Mattheüs 28:19, de zendingsopdracht, wordt wel gesproken over de Heilige Doop en de Drie-eenheid, maar niet over Christus' opdracht om de volken te bereiken met Zijn Evangelie.

Het ontbreken van dit soort termen betekent niet dat de HC geen oog heeft voor de wereldwijde verkondiging van het Evangelie. Krachtig wordt beleden dat Christus Zich een

gemeente 'uit het ganse menselijk geslacht' heeft verkoren (antwoord 54). Dáárom mag en moet er ook gebeden worden voor de 'bewaring én vermeerdering' van Gods Kerk (antwoord 123). De HC legt het accent niet zozeer op 'de einden der aarde', maar meer op de directe, naaste omgeving van de christen. Die wordt 'christen' genoemd opdat hij of zij 'Zijn Naam belijde' (antwoord 32) en opdat door een godzalige levenswandel 'onze naasten ook voor Christus gewonnen worden' (antwoord 86).

De Nederlandse Geloofsbelijdenis

Anders dan de HC, die gericht was op de instructie van de gereformeerde leer voor de jonge leden van de gereformeerde kerk, kent de Nederlandse Geloofsbelijdenis (NGB) een uitgesproken apologetisch karakter. In kort bestek wordt de gereformeerde leer uit de doeken gedaan, met als doel om de 'buitenwereld' duidelijk te maken wat Gods Woord leert. Ook in de NGB vinden we geen directe verwijzing naar de zendingsopdracht en de volken. Wel belijdt de kerk dat Christus' Kerk 'niet [is] gelegen, gebonden, of bepaald in een zekere plaats, of aan zekere personen' (art. 27). Guido de Brès voegt daar een wereldwijd perspectief aan toe: '... maar zij is verspreid en verstrooid door de gehele wereld'. En ondanks haar wereldwijde verstrooiing is diezelfde Kerk 'te zamen gevoegd en verenigd (...) met hart en wil in één zelfde Geest, door de kracht des geloofs'. De wereldwijde Kerk op aarde weerspiegelt al iets van de toekomstige eenheid.

In het volgende artikel onderzoeken we de aandacht voor de volken en de opdracht tot de wereldwijde Evangelieverkondiging in de Dordtse Leerregels. ♦

▶ In Portoviejo, Ecuador, is een deel van Gods kerk te vinden. De drie kerkenraadsleden van de gemeente Buenas Nuevas en hun vrouwen poseren in hun kerkgebouw (2024).

Bron: Fotoarchief ZGG.

▶ wordt vervolgd

Week van de Pleegzorg

Er zijn veel kinderen en jongeren die niet thuis kunnen wonen bij hun eigen ouders. Tijdelijk of permanent moeten zij verblijven in een pleeggezin. Ook uit onze gemeenten zijn er kinderen die niet meer thuis kunnen wonen. Het is dan ook geen overbodige luxe dat deze week (van 6 t/m 13 november) de jaarlijkse Week van de Pleegzorg wordt gehouden. Daarin wordt extra aandacht gevraagd voor pleegkinderen en hun situatie, maar deze week dient ook om gezinnen warm te maken voor een taak als pleeggezin. Het aantal beschikbare pleeggezinnen neemt namelijk af. In Nederland wachten honderden kinderen op een passend pleeggezin. Het is dan ook noodzakelijk dat er voldoende pleeggezinnen zijn en blijven om in deze nood te voorzien.

Pleegzorg is Bijbelse opdracht

Erik-Jan en Wilma Verbruggen, Dordrecht
werkgroepjeugdhelp@cbgg.nl

Pleegzorg is een heel Bijbelse zaak. In Romeinen 12 vers 13 lezen we over de Bijbelse opdracht tot 'herbergzaamheid', ook in Hebreeën 13 vers 2 en 1 Petrus 4 vers 9 komt dit naar voren.

De Joodse koningin Esther groeide op bij haar neef en 'pleegvader' Mordechai. In zekere zin kunnen we zeggen dat Jozef ook de pleegvader was van de Heere Jezus. Het is opvallend dat er in Nederland in verhouding veel christelijke pleeggezinnen zijn. Velen

van hen doen dit vanuit de christelijke opdracht tot naastenliefde.

Delen

Zelf meldden wij ons zo'n zes jaar geleden aan als pleeggezin. We voelden en voelen ons gezegend met

liefde voor elkaar en een gezond gezinsleven. De nood van kinderen en jongeren die een veilig thuis zoeken liet ons niet los. Toen we in de weg van Gods voorzienigheid een huis kregen waarin ruimte zou zijn voor pleegzorg, ervoerden we dat we alle zegeningen van de Heere niet gekregen hebben om het voor onszelf te houden. We willen delen van het vele dat de Heere ons gaf. Intussen zijn we al meerdere jaren pleegouders van twee zusjes die bij ons opgroeien. Ze horen bij ons gezin, en daarmee ook bij de familie en de gemeente waar we deel van uitmaken.

Niet eenvoudig

We willen waken voor een romantisch beeld van pleegzorg. Het is dikwijls verre van eenvoudig om te zorgen voor kinderen of jongeren die beschadigd zijn. Samenwerking met de biologische ouders en met jeugdzorginstellingen kan pleegouders voor lastige uitdagingen stellen. Het zorgen voor beschadigde kinderen kan een beproeving zijn voor het eigen gezinsleven. Het is echt nodig om als echtpaar samen achter de keuze te staan om pleeggezin te worden. Dat geldt ook voor de eigen (thuiswonende) kinderen. In Hebreeën 13 staat dat sommigen door 'herbergzaamheid' onwetend engelen hebben geherbergd.

Dat betekent niet dat pleegkinderen zich als engelen gedragen, meer dan eens is het tegendeel het geval. Het betekent wel dat de Heere nabij wil zijn in de keuze om te zorgen voor kinderen die een pleeggezin nodig hebben, ook als dat offers vraagt. Het is ook onze persoonlijke ervaring dat de Heere kracht, liefde en wijsheid wil geven in deze taak, die soms echt niet eenvoudig is.

Gezinnen gezocht

Heeft de Heere u gezegend met een liefdevol huwelijk, met een stabiel gezinsleven? Voelt u zich betrokken bij het welzijn van kinderen en jongeren? Overweeg eens of pleegzorg bij jullie past. Leg bijvoorbeeld contact met een pleeggezin in uw omgeving, het kan heel helpend zijn om eens een ervaringsverhaal te horen. Of bezoek eens een informatieavond van een pleegzorgorganisatie.

In veel kerkbodes worden de informatieavond van pleegzorgorganisatie Timon aangekondigd. Op www.pleegzorg.nl is meer informatie te vinden over verschillende vormen van pleegzorg, zoals crisispleegzorg, deeltijdpleegzorg of langdurende pleegzorg.

DMZ

Binnen de Gereformeerde Gemeenten onderhoudt het deputaatschap DMZ diverse contacten op het gebied van pleegzorg. Periodiek wordt een bijeenkomst voor pleeggezinnen georganiseerd. De werkgroep Jeugdhulp van het deputaatschap denkt bij concrete vragen graag mee met ouders, kerkenraden of andere betrokkenen. Het deputaatschap werkt nauw samen met de christelijke pleegzorgaanbieder Timon. Binnen Timon is nadrukkelijk ruimte voor pleegouders om vorm te geven aan hun reformatorische identiteit. (Meer informatie over Timon is te vinden op www.timon.nl. Verder vindt u op de website www.christelijkeopvangjeugd.nl - een initiatief van DMZ - een overzicht van een heel aantal christelijke opvangvoorzieningen.

Gebrokenheid

Laten we in dit alles de biologische ouders van pleegkinderen niet vergeten. Ook in onze gemeenten zijn ouders die, tijdelijk of permanent, niet voor hun eigen kinderen kunnen of mogen zorgen. Soms zijn hun levensverhalen vol van leed, machteloosheid en gebrokenheid. Het is heel ingrijpend om te moeten accepteren dat je eigen kind niet meer thuis kan wonen. Vergeet in de gemeente en ook in de ambtelijke zorg deze ouders en hun kinderen niet.

De situatie van pleegkinderen en hun ouders illustreert dat het niet voor iedereen vanzelfsprekend is om op te groeien bij je eigen ouders. Wees dankbaar als u een gezond gezinsleven mag hebben. Wees er ook zuinig op. Laten alle vaders en moeders hun taak in het gezin hoogst serieus nemen, want de vurige pijlen van de vorst der duisternis zijn bijzonder gericht op het huwelijk en het gezin. Daarom vragen we u om voortdurend gebed voor de kinderen, de ouders en de gezinnen van de gemeente. ♦

De efod van de hogepriester

ds. C.A. van Dieren, Uddel

En zullen den efod maken, van goud, hemelsblauw en purper, en scharlaken en fijn getweerd linnen, van het allerkunstelijkste werk.

Éxodus 28 vers 6

Over de hemelsblauwe mantel draagt de hogepriester de efod, die op heerschappij wijst. Behalve het hemelsblauw zijn ook de kleuren wit, purper en scharlaken en dunne gouden draden erin verwerkt. Zo blinkt en schittert de efod aan alle kanten. Het voor- en achterpand zijn van boven met een schouderband aan elkaar verbonden. Daarover hangen gouden ketentjes. Aan de onderzijde zit, met het ruggand meegeweven, de kunstglijke riem, die aan de voorzijde wordt dichtgeknoopt. Het voor-naamste bij de efod is de bovenzijde.

De Heere zegt dat op twee sardonyxstenen de twaalf namen van de zonen van Israël gegraveerd moeten worden. Die grote stenen in gouden kasjes worden aan de gouden ketentjes op de schouders van de hogepriester bevestigd.

Met al het bovenstaande heeft de Heere Zijn bedoeling. We beperken ons tot de twee stenen die samen met het zuivere goud blinken in de zon. Zes namen draagt de hogepriester op zijn linker- en zes op zijn rechterschouder. Heel Israël rust op hem. Al die namen staan onuitwisbaar in de stenen gegraveerd. Is Aäron bij het brandofferaltaar, hij draagt Israël mee. Is hij bij het reukaltaar, Israël is erbij. Die twee, de hogepriester en degenen die hem gegeven zijn, blijven altijd bij elkaar. Waar ziet dat op? Wie liggen op de schouders van de grote Hogepriester? Een helwaardig volk met een hemelhoge schuld. Christus' schouders zijn niet onder de last bezweken. *De straf die ons den vrede aanbrengt, was op Hem*, zegt Jesaja. Ook de ondeelbare toorn van God, de brandende hitte van Zijn gramschap

rustte op Christus. Hoe kan het dat Hij niet bezweken is? Door het goud van Zijn Godheid. Daarom heeft deze Hogepriester het Middelaarswerk volkomen volbracht.

Nu is Christus niet alleen Hogepriester, maar Hij heerst ook als Koning. *En de heerschappij is op Zijn schouder*. Hij heeft de macht om allen die Hem van de Vader gegeven zijn, ook daadwerkelijk toe te brengen. Nooit is het Hem mislukt om een zondaar aan Zijn voeten te brengen. Hij overwint. Hij rukt ze uit de macht van satan en dood. Zo gaat de Hogepriester langs het huis van Levi, de tollenaar. Wat verlangt die man? Geld, geld, geld. Daar is de liefdesheerschappij van Christus: *Volg Mij!* Onmiddellijk worden Levi's banden gebroken. Hij staat op en volgt Jezus. De satan kan wel aan Gods kinderen rukken, zodat ze menen voor eeuwig verloren te gaan, maar de blinkende stenen op Christus' schouders liggen voor eeuwig vast.

Ziet u de efod met de sardonyxstenen? In de ene steen zie ik de naam van Rachab, in de andere die van de trouweloze Petrus. Weet u wat het grootste wonder is? Als u persoonlijk, door de genade des geloofs, op de Hogepriester mag zien en een oog krijgt voor uw naam, onuitwisbaar in de steen gegraveerd.

Vragen:

1. *Hoe zag de efod eruit?*
2. *Heel Israël ligt op de schouders van de hogepriester. Waar wijst dat op?*
3. *Christus heerst als Koning. Geef eens enkele Bijbelse voorbeelden daarvan.*

► wordt vervolgd

Een gebod en zes verboden

ds. W. Silfhout, Veenendaal

Wat zijn dat eigenlijk: Noachitische geboden? Voor wie gelden die geboden? Wat hebben deze geboden met Noach te maken?

In twee artikelen wil ik proberen die vragen te beantwoorden. Ook zal de vraag aan de orde komen of deze geboden ook voor ons als christenen van belang zijn. Wat zijn de Noachitische geboden en waar komen ze vandaan?

Mitswot

In de Joodse traditie zijn er 613 geboden en verboden waaraan het volk van Israël zich moet houden. De Joden ontleen deze geboden en verboden aan de vijf boeken van Mozes, de Thora. Ze worden

onderscheiden in 365 verboden, overeenkomstig het aantal dagen van het zonnejaar en 248 geboden, omdat volgens de rabbijnse opvatting het menselijk lichaam bestaat uit 248 lichaamsdelen.

Deze 613 mitswot (voorschriften) gelden alleen voor de Joden. Ze vormen de kern van de religieus-joodse regelgeving. Deze voorschriften moeten voortdurend bestudeerd worden om de relatie met God voor ogen te houden. Dat geldt zelfs voor die geboden die te maken hebben met de offerdienst van het Oude

Testament en dus niet meer kunnen worden nagekomen.

Onderscheid

Als uitverkoren volk heeft het Joodse volk volgens de rabbijnen de plicht om de Goddelijke gerechtigheid op aarde te bevorderen. Dat is de bijzondere roeping van het volk Israël. Dat vraagt om volledige gehoorzaamheid aan de Thora. Dat geldt dus niet voor de andere volken. In het Oude Testament wordt immers onderscheid gemaakt tussen de kinderen van Israël en de niet-joden. Denk aan Psalm 147:19: 'Hij maakt Jakob Zijn woorden bekend, Israël Zijn inzettingen en Zijn rechten'. Met vers 20 geeft de dichter het onderscheid aan tussen Israël en de andere volken: 'Alzo heeft Hij geen volk gedaan; en Zijn rechten, die kennen zij niet. Hallelujah'.

Als deze mitswot alleen gelden voor de Joden, zijn er dan geen geboden voor de niet-joden? Voor de niet-joden gelden volgens het rabbijnse jodendom de Noachitische geboden.

Het jodendom gaat ervan uit dat ieder mens, Jood of heiden, de taak heeft medewerker van God te zijn voor de vervulling van Zijn beschikkingen, in het tijdelijke en het eeuwige. Daarin heeft het Joodse volk dus een bijzondere roeping.

Medewerker

Gemeenschappelijk voor alle mensen is volgens de Joden de plicht om de zeven Noachitische geboden te onderhouden. Die behelzen de volgende voorschriften:

1. Het gebod tot het instellen van een rechtsstelsel
2. Het verbod van afgoderij
3. Het verbod van godslastering
4. Het verbod van incest. Dat wordt soms ook uitgebreid tot overspel
5. Het verbod tot moord
6. Het verbod tot roof of diefstal
7. Het verbod tot het eten van vlees van een levend dier.

Door het onderhouden van dit ene gebod en de zes verboden zou ieder

▶ De Joodse traditie kent 613 geboden en verboden.

mens zijn plicht om medewerker van God te zijn vervullen.

Samenleven

Waarom deze geboden de naam van Noach gekregen hebben, heeft verschillende oorzaken. Noach is de stamvader van alle volken. Als de zondvloed voorbij is, sluit God een verbond met Noach (Gen. 9). In dat verbond worden de Noachitische geboden niet precies genoemd, maar ze worden daaraan wel ontleend. Ook wordt de relatie gelegd

met Genesis 2:15, waar de Heere de mens de opdracht geeft om de hof van Eden te bouwen en te bewaren. Om de samenleving leefbaar te houden en in stand te houden kan het wereldwijd samenleven van mensen op deze manier bewaard blijven, zo is de gedachte.

Velen denken dat de geboden zijn ontstaan in de eerste eeuwen van onze jaartelling. De relatie wordt wel gelegd met het apostelconvent in Handelingen 15, waar onderscheid werd gemaakt tussen de christenen

uit de Joden en die uit de volkeren. De laatstgenoemden moesten zich aan vier basisregels houden. Het is niet ondenkbaar dat deze regels mede ten grondslag hebben gelegen aan het ontstaan van de Noachitische geboden.

Bij de Noachitische geboden gaat het om eerbied voor het leven en de toewijding aan God.

Zijn ze voor ons van belang? Daarover in een volgend artikel. ♦

► wordt vervolgd

STEM UIT HET VERLEDEN

A. COMRIE
(1706-1774)

Aanspraak aan onbekeerden

Och, dat de schrik des Heeren en de zekerheid ten aanzien van de aanstaande dingen u toch zouden bewegen om vandaag nog acht te slaan op alles wat tot uw zaligheid zo volstrekt nodig is! Och, dat uw hart net als dat van de stokbewaarder zó doorstoken zou worden dat u ging roepen: ‘Wat zal ik doen om Gods toorn te ontvluchten?’ Daarom bevelen wij u de volgende middelen aan.

‘Sta er gedurig naar om God hier als een Rechter te leren kennen, opdat in uw ziel een heilige eerbied voor Zijn hoogheid mag ontstaan, en u Hem te voet mag vallen om uw Rechter om genade te bidden. Tracht op allerlei manieren uw

zonden te leren kennen, en vooral dat ze zó zwaar op uw ziel mogen wegen dat u het er niet langer onder uit kunt houden, en als een melaatse uzelf bij God aanklaagt. Doe dat als iemand die belijdt tegen alle geboden van God zwaar gezondigd te hebben. Dit eist God dat u alleen uw ongerechtigheden kent (Jer. 3:13), opdat u gerechtvaardigd wordt.

Hoewel uw zonden tegen al de geboden van God groot en zwaar zijn, moet u niet wanhopig zijn, want er is tóch een Middelaar! Er is een Voorspraak bij de Vader, en Zijn bloed reinigt van alle zonden, al waren ze als scharlaken en karmozijn.

Deze Borg biedt Zich aan u aan om u tot een oorzaak van zaligheid te worden, ja, van volkomen zaligheid. Sta dan niet van ver, maar omdat de Meester Christus u roept en nodigt, o, kom dan tot Hem en werp uw eigen gerechtigheid weg. Neem alleen Zijn gerechtigheid aan, de Zijne alleen! Zeg van de Heere: ‘In de HEERE zijn gerechtigheden en sterkte; tot Hem zal men komen’ (Jes. 45:24). En als u ervaart dat u zo machteloos bent, o, Hij wil Zijn hand tot de kleinen wenden (Zach. 13:7). De ziel die gewillig is, wil Hij trekken, want Hij heeft een arm met macht’. ♦

Uit: A. Comrie, “Eigenschappen van het geloof” (2012), blz. 98/99.

Kort & Bondig

In de maandelijkse rubriek Kort en Bondig presenteren de verschillende bonden en verenigingen zich.

Jeugdbond Gereformeerde Gemeenten

Hulp in huisgodsdienst

Ouders helpen bij de godsdienstige opvoeding van hun kinderen. Ook dat past bij de missie van de Jeugdbond: jongeren verbinden aan elkaar, de gemeente en vooral aan Gods Woord. Advent is een concrete aanleiding om dit vorm te geven in het gezin. En binnenkort begint deze tijd van het kerkelijk jaar weer. De geschiedenissen zijn overbekend. Misschien

kunnen hele gedeelten ervan zelfs wel opgezegd worden. Het adventsboekje "Op reis naar Kerstfeest" nodigt gezinnen uit om samen de Bijbel te openen en toe te leven naar de geboorte van de Heere Jezus. Hoewel de verhalen bekend zijn, wordt in dit boekje een originele weg gevolgd: we maken een reis langs plaatsen die een belangrijke rol spelen in de heilsgeschiedenis.

We starten in Egypte, waar de geschiedenissen van Abraham, Jozef en Mozes ons iets laten zien van Gods trouw in donkere omstandigheden. Via Hebron, waar David tot koning gezalfd wordt, zien we hoe de Heere beloften vervult. In Nazareth,

een veracht dorp, toont de Heere God dat Hij juist het kleine en verachte gebruiken wil.

De reis eindigt in Bethlehem, waar de Heere Jezus geboren wordt. Hier zien we hoe de profetieën in vervulling gaan en hoe Gods licht in de duisternis doorbreekt. De herders en de wijzen zijn er getuigen van. Zij wijzen ons de weg naar het Kerstkind.

Elke dag reikt het boekje een Bijbelgedeelte met overdenking aan, een psalm en vragen om samen over door te praten. Er is ook een verrassend voorleesverhaal in opgenomen.

Geef de huisgodsdienst bewust vorm! De Bijbel leert ons dat het Woord van God in onze huizen moet klinken, van generatie op generatie. Hulpmiddelen, zoals een adventsboekje, kunnen daarbij een waardevolle ondersteuning zijn. ♦

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

BEROEPEN

te Sunnyside (Washington, VS),
ds. E. Hakvoort te Norwich
(Ontario, Canada).

BEDANKT

voor Gorinchem,
ds. H.A. van Zetten te Nieuw-Beijerland;
voor Haamstede,
ds. G.W.S. Mulder te Ridderkerk;
voor Oudemirdum,
ds. M. Blok te Scherpenisse;
voor Nobleford (Alberta, Canada),
ds. J.J. Witvoet te Rock Valley (Iowa, VS).

ZGG BENOEMT VROUWEN- EN JEUGDWERKER VOOR ALBANIË

Zending Gereformeerde Gemeenten heeft mevr. M. (Mariska) Kaan benoemd als vrouwen- en jeugdwerker in Albanië. Mariska is 24 jaar oud en werkt op

dit moment als mentor in een trajectklas op het Van Lodenstein College in Hoevelaken. Kerkelijk is ze aangesloten bij de Gereformeerde Gemeente in Krabbendijke.

De deputaten zijn er verblijd mee dat deze vacature voor het zendingswerk in Albanië vervuld is. We hopen dat de Heere Zijn zegen zal verbinden aan deze benoeming.

**Deputaatschap Zending
Gereformeerde Gemeenten
ds. P.D. den Haan, secretaris**

VERSLAG VERGADERING CLASSIS UTRECHT 11 OKTOBER 2024

Ds. J. IJsselstein opent de vergadering namens de roepende kerk van Woerden op de gebruikelijke wijze. Hij memoreert dat in Kesteren gestart is met de bouw van een nieuw kerkgebouw, en namens

de kerkenraad van Woerden dat hij op 3 september als dienaar des Woords in de gemeente is bevestigd.

De vergadering is wettig vertegenwoordigd door zes predikanten, 20 ouderlingen en twee diakenen, aan wie keurstem wordt verleend. Het moderamen wordt als volgt vastgesteld: ds. W. Harinck, preses; ds. D. de Wit en ds. J. IJsselstein, assessoren; J.A. van de Poel, quaestor; A.A. Gorter, scriba. De preses heet ds. IJsselstein hartelijk welkom in de classis. Naar aanleiding van de notulen van de vergadering van 7 juni 2024 wordt gevraagd hoe invulling wordt gegeven aan het vervolg op de ambtsdragersbijeenkomst over Interne eenheid. De classispredikanten zullen hiervoor op de januarivergadering een voorstel doen.

Stichting De Vluchtheuvel vraagt om een nieuw lid van de Raad van Advies voor

te dragen, omdat ouderling M. van Dam aftredend is en vanwege zijn leeftijd niet meer herbenoembaar. Aan de kerkenraden wordt gevraagd om met een voordracht te komen op de januarivergadering. Er wordt waardering uitgesproken over de wijze waarop broeder Van Dam zijn taak heeft vervuld.

Van het deputaatschap Kerkrecht is antwoord ontvangen op de adviesvraag van de classis met betrekking tot de risico's van het uitzenden van preken. Het deputaatschap stelt dat de eredienst in principe openbaar is, maar dat een preek uitgesproken is op een bepaalde plaats, aan bepaalde hoorders, en daarmee iets unieks heeft. Diverse overwegingen en handreikingen worden gedaan. De classis waardeert de grondige wijze waarop het deputaatschap zich op de problematiek heeft bezonnen, en stemt in met het voorstel dat de brief wordt omgewerkt naar een notitie die naar alle kerkenraden wordt gestuurd.

Evangelist J. Hakkenberg geeft een inkijkje in de gang van zaken rond het evangelisatiewerk in Leidsche Rijn.

Hij geeft aan dat het evangelisatiewerk geen ploegen op rotsen is, maar ploegen op hoop. Hij gaat in op diverse vragen van de classis, zoals: Zijn er voldoende vrijwilligers? Hoe wordt de identiteit gewaarborgd? Voelt u zich gesteund door de classis? De preses geeft aan dat het soms eenzaam werk is en dat voorbede allernoodzakelijkst is. We zien uit naar Gods zegen, die tot verwondering ook mag worden opgemerkt. Een classisgemeente heeft een punt geagendeerd over de orde van vergaderen. Na het vaststellen van het moderamen trekt die zich terug voor een bespreking van de agenda.

Dit vraagt soms behoorlijk veel tijd. Kan dat anders? Na bespreking besluit de classis dat deze voorbespreking alleen gaat over de orde van vergaderen, en maximaal tien minuten duurt. Het is hierbij van groot belang dat in geval van appelzaken de voorbereidingscommissie goed voorwerk doet. In aanwezigheid van alleen ambtsdragers doet de appelcommissie verslag van de gang van zaken rond een appel dat na de laatste vergadering

is ingetrokken.

In 2025 hoopt de classis te vergaderen op 17 januari, 19 mei (als er agendapunten zijn) en 10 oktober. De datum voor de jaarlijkse ambtsdragersbijeenkomst wordt nog bepaald, en in het vervolg ook meegenomen in de vergaderplanning. Zeist is roepende kerk voor de volgende classisvergadering op 17 januari 2025. De preses sluit de vergadering en ouderling M. Kriekaard van de roepende kerk Woerden eindigt op de gebruikelijke wijze.

A.A. Gorter, scriba

WIJZIGING KERKELIJK JAARBOEK

Blz. 277: Het nieuwe adres van ds. R.T. Michielse is met ingang van heden: IJsbaan 4, 3362 KB Sliedrecht; tel. 0184-785795.

VOOR ALLE IN DIT NUMMER GENOEMDE TOEKOMSTIGE DATA GELDT:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Berichten

HERDENKINGSVOND BEVRIJDING IN ZIERIKZEE

Op vrijdag 15 november (19.30 uur) organiseert de stichting Steunfonds Israël / Isaac da Costa in de Nieuwe Kerk te Zierikzee een herdenkingsavond die in het teken staat van 80 jaar na de bevrijding van de Tweede Wereldoorlog. Er is een gesprek met iemand die de oorlog heeft meemaakt en met een overlevende van de Holocaust. Ds. C. Sonneveld opent en sluit de avond. Harry van der Maas (SGP-gedeputeerde van Provincie Zeeland) spreekt over het belang van herdenken, onze houding t.o.v. de Joden en Israël en de vraag hoe we antisemitisme kunnen voorkomen en tegengaan. Medewerking wordt verleend door het chr. gem. koor Jeduthun uit Middelharnis en organist Willem den Boer. Geert Jan Rozendaal besteedt aandacht aan het 25-jarig bestaan van de stichting Steunfonds Israël. De collecte is voor 'Christelijk onderwijs

in Israël'. Er is gelegenheid tot aankoop van Israëlproducten en bezoek aan informatietafels. Toegangskaarten (voorverkoop via website): € 5,- volwassenen, kinderen t/m 16 jaar gratis, aan de kerk € 10,-. Bij voorkeur bestellen via de website: steunfondsisrael.nl/product-category/evenementen

JONGERENAVOND IN NUNSPEET

Op zaterdag 16 november (19.45 uur) wordt de vijfde bezinningsavond belegd voor jongeren uit de classis Kampen. Ds. A. Schot en student J. Kroon spreken over: 'Doceren en studeren aan de Theologische School'. In de pauze en vanaf 22.00 uur is er ruimte voor ontmoeting. Er is een collecte voor de onkosten. Jongeren van ca. 18-35 jaar zijn welkom. Locatie: Kerk Geref. Gemeente, Brinkersweg 17 Nunspeet. Voor vragen of reacties: bezinning@kliksafe.nl

CONTACTDAG WINSTUITVERLIES

Op zaterdag 16 november (10.15 uur) houdt de stichting Winstuitverlies een contactdag in de kerk van de Geref. Gemeente te Urk. Ds. D.E. van de Kieft spreekt over 'Gij hebt lijdzaamheid van node'. De dag wordt besloten met een lunch. Iedereen die getroffen is door, betrokken is bij of geliefde heeft verloren door kanker is welkom. Aanmelden is verplicht: www.winstuitverlies.nl

DAG VAN EEN HANDREIKING

Op zaterdag 16 november houdt Vereniging Een Handreiking (voor familieleden van psychisch zieken) een landelijke dag voor leden en belangstellenden. Thema van deze dag (10.00-13.30 uur) is 'Uit de diepten roep ik tot U'. Locatie: Driestarcollege, gebouw Zèta, Bleulandweg 492A (hoek Dreef) te Gouda. Voor een maaltijd wordt gezorgd. Meer informatie en opgave: www.eenhandreiking.nl/landelijke-dag

VERKOPINGEN

Aalburg - Op zaterdag 9 november houdt de vrouwenvereniging te Aalburg een verkoping van 9.30-13.30 uur. De opbrengst is voor zending en evangelisatie. Locatie: Polstraat 6 te Wijk en Aalburg.

Capelle a/d IJssel - Op vrijdag 15 november organiseert de vrouwenvereniging van Capelle aan den IJssel een herfstfair van 15.30 tot 20.00 uur. De opbrengst is voor kerk, zending en evangelisatie. Locatie: Merellaan 346, Capelle aan den IJssel.

Genemuiden - Op zaterdag 16 november (10.00-14.00 uur) houdt de vrouwenvereniging te Genemuiden een verkoping t.b.v. zending, evangelisatie en kerk in de Jachin en Boazkerk, Taghof 3.

Middelburg - Op woensdag 13 november (14.00-16.30 uur) houdt de vrouwenvereniging te Middelburg-Centrum een verkoping. Locatie: Willem Theelinckstraat 3.

Stolwijk - Op zaterdag 16 november organiseert de vrouwenvereniging te Stolwijk van 10.00-14.00 uur een verkoping. De opbrengst is voor zending en evangelisatie. Locatie: Tentweg 14.

Wageningen - Op zaterdag 16 november houdt de zendingsvereniging te Wageningen een verkoping van 10.00-14.00 uur. Locatie: Immanuëlkerk, Van Uvenweg 13. De opbrengst is voor zending en evangelisatie.

ZANGAVONDEN

Boskoop - Kerk Geref. Gemeente,

Mendelweg 20, vr. 15 nov., 19.30 uur, Ichthuskoor; ds. P.J. de Raaf, meditatie, appelwoord door een medewerker van De Vluchtheuvel; collecte voor De Vluchtheuvel.

Geldermalsen - Bethelkerk, zat. 16 nov., 19.00 uur, Hollands jongerenkoor en orkest, gem. koor De Lofstem, kinderkoor Deo Juvante, Joost van Belzen, orgel; collecte voor ZGG.

Goes - Sionkerk, zat. 16 nov., 19.30 uur, jubileumavond gem. koor Asaf m.m.v. Ridderkerks mannenkoor, Bert Roest en Jacco Goud, orgel, leiding ds. M. Karens.

Middelburg - Ter Hoogkerk, zat. 16 nov., 19.30 uur, psalmzangavond m.m.v. André Nieuwkoop, orgel; meditatie ds. M. Boersma, collecte voor Theologische school / actie 'bouwstenen'.

Kerkdiensten

ZONDAG 10 NOVEMBER 2024

Aagtekerke 9.30 en 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; **Aalburg** 14.30 uur ds. E. Bakker; **Alblasserdam** 9.30 en 16.30 uur ds. G.J. van Aalst; **Amersfoort** 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; **Amsterdam** 18.30 uur ds. P. Mulder; **Apeldoorn** 10.00 uur ds. A. Schreuder en 16.00 uur ds. R.A.M. Visser; **Arnhem** 16.00 uur ds. A.B. van der Heiden; **Barendrecht** 10.00 en 16.00 uur ds. M. Joosse; **Barneveld-Centrum** 9.30 en 19.00 uur ds. E.J. Boudewijn; **Barneveld-Zuid** 9.30 en 19.00 uur ds. J. van Laar; **Beekbergen** 10.00 uur ds. R.A.M. Visser en 19.00 uur ds. A. Schreuder; **Benthuizen** 9.30 en 18.00 uur ds. H. Brons; **Berkenwoude** 10.00 (H.A.) en 19.00 uur ds. W. Silfhout; **Bodegraven** 19.15 uur ds. W.A. Zondag; **Borssele** 9.30 en 18.00 uur ds. M. Karens; **Boskoop** 9.30 en 16.30 uur ds. P.J. de Raaf; **Brakel** 15.30 uur ds. G. Pater; **Capelle aan den IJssel-Middelwatering** 10.00 en 16.30 uur ds. H. van der Heiden; **Capelle aan den IJssel-West** 10.00 uur ds. W.A. Zondag en 15.00 uur ds. H.A. van Zetten; **De Valk-Wekerom** 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; **Delft** 15.30 uur ds. J.B. Zippro; **Den Haag-Scheveningen** 10.00 en 16.00 uur stud. K.L. Blok; **Deventer** 14.30 uur ds. S.W. Janse; **Dinteloord** 18.30 uur stud. J. Kroon; **Dirksland** 10.00 en 18.00 uur ds. K. Boeder; **Doetinchem** 9.30 uur (H.D.) ds. A.B. van der Heiden en 19.00 uur ds. R.A.M. Visser; **Ede** 9.30 en 16.00

uur ds. J.B. Huisman; **Elspeet** 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; **Emmeloord** 9.30 en 16.30 uur ds. G.J. Baan; **Enschede** 15.00 uur ds. P.D. den Haan; **Enter** 15.00 uur ds. A. Schreuder; **Ermelo** 9.30 en 14.30 uur stud. D. de Jong; **Genemuiden** 9.30 en 15.30 uur ds. A. Verschuure; **Goes** 9.30 en 18.00 uur ds. C.J. Meeuse en 14.30 uur ds. C. van Ruitenburg; **Gorinchem** (locatie: Hoefslag 11, Gorinchem) 19.00 uur ds. B. Labee; **Gouda** 15.00 uur ds. G.W.S. Mulder; **'s-Gravenpolder** 9.30 en 18.00 uur ds. S. Maljaars; **'s-Gravensande** 9.30 en 15.30 uur ds. J.W. Verweij; **Hardinxveld-Giessendam** 9.30 en 18.00 uur ds. R.T. Michielse; **Hoofddorp** 15.00 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Hoogeveen** 19.00 uur ds. A. Verschuure; **Houten** 17.00 uur ds. W.A. Zondag; **Kampen** (locatie: Bovenkerk, Kampen) 18.30 uur ds. G.J. Baan; **Kamperland** 10.00 en 14.30 uur stud. W. de Jong; **Kapelle-Biezeling** 15.00 uur ds. S. Maljaars; **Kesteren** 12.30 en 18.30 uur ds. D. de Wit; **Klaaswaal** 18.00 uur ds. M.H. Schot; **Kootwijkerbroek** 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; **Kortgene** 17.00 uur stud. W. de Jong; **Krabbendijke** 9.30 en 18.00 uur ds. P.C. Vlot; **Krimpen aan den IJssel** 9.30 en 16.30 uur ds. J.J. Hoogerbrug; **Kruiningen** 9.30 en 18.00 uur ds. G. Hoogerland; **Leerdam** 10.00 en 18.00 uur ds. M.G. van Middendorp; **Leiderdorp** 10.00 en 16.00 uur (H.D.) ds. P. Mulder;

Lelystad 14.30 uur ds. J. IJsselstein; **Lisse** 10.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi en 15.30 uur stud. H.R. Keurhorst; **Marknesse** 14.30 uur ds. G.J. Baan; **Meeuwen** 15.00 uur ds. H.J. Agteresch; **Meliskerke** 9.30 (H.A.) en 14.30 uur ds. A.E. Brijder; **Melissant** 14.30 uur ds. K. Boeder; **Middelburg-Centrum** 14.00 uur ds. M. Karens en 18.30 uur ds. H.E.P. Fortuijn; **Middelburg-Zuid** 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. M. Boersma; **Moerkapelle** 9.30 en 18.30 uur ds. G. Clements; **Naaldwijk** 19.00 uur ds. P.J. de Raaf; **Nieuw-Beijerland** 9.30 en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; **Nieuwdorp** 14.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; **Nieuwe-Tonge** 14.30 uur ds. J.M.D. de Heer; **Nieuwer Ter Aa** 10.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil en 18.30 uur stud. H.R. Keurhorst; **Nijkerk** 9.30 en 18.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Nisse** 14.30 uur ds. L. van der Kuijl; **Nunspeet** 9.30 en 15.30 uur ds. A. Schot; **Oostburg** 15.00 uur ds. A.P. Baaijens; **Oosterend (Texel)** 10.00 en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; **Oosterland** 10.00 uur ds. C. Harinck; **Oostvoorne** 14.00 uur ds. J.M. Evers; **Opheusden** 9.30 en 16.00 uur ds. W. Mouw; **Oppendoes** 18.30 uur ds. M.T. Al-Chalabi; **Oud-Beijerland** 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; **Ouddorp** 9.30 en 18.30 uur ds. C. Sonneveld; **Oude-Tonge** 16.00 uur ds. C. Sonneveld; **Oudemirdum** 9.30 uur (H.A.) ds. D.W. Tuinier; **Poederloijen** 9.30 en 18.30 uur ds. W.J. Karels; **Poortugaal** 19.00 uur ds. H.

van der Heiden; **Poortvliet** 14.30 uur ds. M. Blok; **Puttershoek** 15.00 uur ds. J. van Rijswijk; **Rhenen** 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; **Ridderkerk** 9.30 en 17.00 uur ds. G.W.S. Mulder; **Ridderkerk-Slikkerveer** 9.30 (H.A.) en 15.30 uur ds. M.H. Schot; **Rijssen-Noord** 9.30 en 18.30 uur ds. A.T. Huijser; **Rijssen-West** 9.30 en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; **Rijssen-Zuid** 9.30 (H.D.) en 18.30 uur ds. S.W. Janse; **Rilland-Bath** 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. J.J. Tanis; **Rotterdam-Alexanderpolder** 14.30 uur ds. W.A. Zondag; **Rotterdam-Centrum** 18.30 uur ds. M. Joosse; **Rotterdam-IJsselmonde** 9.30 en 17.00 uur ds. J.M.D. de Heer; **Rotterdam-Zuidwijk** 10.00 en 16.30 uur ds. P.G. Heijkamp; **Scherpenisse** 9.30 (H.D.) en 18.30 uur ds. M. Blok; **Sint Annaland** 9.30 en 18.30 uur ds. J. de Kok; **Sint Philipsland** 9.30 en 14.30 uur stud. J. Kroon; **Sliedrecht** 9.30 en 17.00 uur ds. J.C. Kriekaart; **Soest** 18.30 uur ds. J. Beens; **Spijkenisse** 19.00 uur stud. K.L. Blok; **Stolwijk** 10.00 en 19.00 uur ds. C. Hogchem; **Terneuzen** 14.30 uur ds. P.C. Vlot; **Terwolde-De Vecht** 9.30 en 14.30 uur ds. J. Janse; **Tholen** 10.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn en 18.30 uur ds. C. van Ruitenburg; **Tricht-Geldermalsen** 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. A.A. Brugge; **Uddel** 10.00 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; **Urk** 10.00 (H.A.) en 17.00 uur ds. A.J. de Waard; **Utrecht** 10.00 en 16.00 uur ds. W. Harinck; **Veen** 9.30 en 18.00 uur ds. E. Bakker; **Veenendaal** 9.30 en 16.30 uur ds. B. Labee; **Vlaardingingen** 10.00 (H.D.) en 16.30 uur ds. J.M. Evers; **Waarde** 9.30 en 18.00 uur ds. L. van der Kuijl; **Waardenburg** 10.00 en 18.30 uur ds. G. Pater; **Wageningen** 10.00 uur stud. H.R. Keurhorst en 15.00 uur ds. F. Mulder; **Werkendam** 10.00 (H.D.) en 18.00 uur ds. H.J. Agteresch; **Westkapelle** 9.30 en 18.30 uur ds. G.J.N. Moens; **Westzaan** 15.30 uur ds. M.T. Al-Chalabi; **Wierden-Aadorp** 9.30 en 15.00 uur ds. J. Beens; **Woerden** 10.00 en 18.30 uur ds. J. IJsselstein; **Yerseke** 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; **Zeist** 15.30 uur ds. A.A. Brugge; **Zoetermeer** 10.00 en 18.30 uur ds. J.B. Zippro; **Zwijndrecht** 9.30 uur ds. C. van Ruitenburg; **Zwolle** 19.00 uur ds. A. Schot.

DINSDAG 12 NOVEMBER 2024

Alphen aan den Rijn 19.30 uur ds. G. van Manen; **Uddel** 19.30 uur (voor de GBS) ds. B.J. van Boven; **Urk** 19.30 uur ds. A.J. de Waard.

WOENSDAG 13 NOVEMBER 2024

DANKDAG

Aalst 14.30 en 19.00 uur ds. H.J. Agteresch;

Brakel 14.30 en 19.00 uur ds. C. Hogchem; **Delft** 14.30 en 19.30 uur ds. J.B. Zippro; **Dirksland** 10.00 en 19.00 uur ds. K. Boeder; **'s-Gravenzande** 15.00 en 19.30 uur ds. A.A. Brugge; **Herkingen** 14.30 en 19.00 uur ds. C. van Ruitenburg; **Meeuwen** 9.30 uur ds. W.J. Karels, 14.30 en 19.30 uur ds. E. Bakker; **Melissant** 14.30 en 19.00 uur ds. C. Sonneveld; **Middelharnis** 9.30, 14.30 en 19.00 uur ds. J. van Laar; **Mijdrecht** 14.00 en 19.30 uur ds. M.T. Al-Chalabi; **Naaldwijk** 15.00 en 19.45 uur ds. M. Karens; **Nieuwe-Tonge** 14.30 uur ds. K. Boeder en 19.00 uur ds. M. Boersma; **Nieuwer Ter Aa** 14.30 en 19.30 uur ds. G. Pater; **Ooltgensplaat** 14.30 en 19.00 uur ds. A. Verschuure; **Oosterend (Texel)** 10.00 en 16.00 uur ds. J. van Rijswijk; **Oostvoorne** 15.00 en 19.30 uur ds. H. van der Heiden; **Ouddorp** 14.30 en 19.00 uur ds. M.G. van Middendorp; **Oude-Tonge** 14.30 en 19.00 uur ds. C.J. Meeuse; **Oudemirdum** 14.00 uur ds. D.W. Tuinier en 19.30 uur ds. A.J. de Waard; **Puttershoek** 14.30 en 19.30 uur ds. M.H. Schot; **Spijkenisse** 14.30 en 19.30 uur ds. J.B. Huisman.

WOENSDAG 13 NOVEMBER 2024

Beekbergen 19.30 uur ds. A. Schreuder; **Berkenwoude** 19.30 uur ds. F. Mulder; **Ermelo** 19.30 uur ds. E.J. Boudewijn; **Oppendoes** 19.30 uur ds. P.J. de Raaf; **Poortvliet** 19.30 uur ds. D. de Wit; **Rijssen-Zuid** 19.30 uur ds. S.W. Janse;

Rilland-Bath 19.30 uur ds. G.J. van Aalst; **Rotterdam-IJsselmonde** 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; **Soest** 19.30 uur ds. W.A. Zondag; **Tricht-Geldermalsen** 14.30 uur (huw.bev.) ds. G. van Manen; **Veenendaal** 19.30 uur ds. B. Labee; **Volphaartsdijk** 19.30 uur ds. A. Schot.

DONDERDAG 14 NOVEMBER 2024

Alblasserdam 19.30 uur ds. J.C. Kriekaart; **Dinteloord** (Dankdag) 10.00 uur ds. G. Pater en 19.00 uur ds. C. van Ruitenburg; **Rhenen** 19.30 uur (Tijdrede) ds. W.J. Karels.

VRIJDAG 15 NOVEMBER 2024

De Valk-Wekerom 14.15 uur (huw.bev.) ds. B.J. van Boven.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 10 NOVEMBER 2024

Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 16.30 uur (Bijbeluur) evang. M. Vos; **Breda** (Vriesdongen 1) 10.30 uur; **Emmen** (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; **Leeuwarden** (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 12.00 uur (Bijbeluur) evang. S. de Visser en 16.00 uur; **Merksem** (Jaak de Boeckstraat 21-23) 10.00 en 16.30 uur evang. J. Krijgsman; **Scheveningen** (Keizerstraat 177) 14.30 uur evang. M. van Velden; **Tilburg** (Offenbachstraat 105) 10.00 en 16.00 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Advertenties

15 NOVEMBER 2024: NIEUWE KERK ZIERIKZEE

HERDENKINGSVOND
80 JAAR NA DE BEVRIJDING

MET BEELDEN, VERHALEN VAN OVERLEVENDEN,
SAMENZANG & KOORMUZIEK

GEMENGD Koor "JEDUTHUN"
O.L.V. JAN WISSE
ORGANIST: WILLEM DEN BOER
SPREKERS: DS. SONNEVELT & HARRY VAN DER MAAS
AANVANG: 19.30UUR (KERK OPEN 18.30UUR)
TICKETS: VOORVERKOOP € 5,- BIJ KERK € 10,-
11/11 JAAR GRATIS

PROGRAMMA & TICKET VOORVERKOOP: WWW.STERFONDUSRAIL.NL

70 70

Nederlandse Vereniging tot bevordering van de Zondagsrust en de Zondagsheiliging

Jubileum

1954 - 2024

JUBILEUMBIJENKOMST

D.V. Zaterdag 16 november om 14.00 uur
in de Gereformeerde Gemeente
Rehobothkerk Nairacstraat 24 in Barneveld

Spreekers o.a. Prof. Dr. W.J. op 't Hof en
ds. B. J. van Boven

Fred. van de Paltshof 15 | 3911 LA Rhenen | 0317 61 43 98
info@zondagsrust.nl | www.zondagsrust.nl

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING
P.H. VAN DER LEER
Veenendaal Rhenen

Voor een persoonlijke en betrokken begeleiding bij het verzorgen van alleen begrafenissen

PH. van der Leer
T 0318 - 526641 E info@phvanderleer.nl
M 06 - 46376232 W www.phvanderleer.nl

Als achterom kijken pijn doet en vooruit kijken zorgen geeft...
Christelijke hulpverlening bij:

- Somberheid
- Verdriet
- Vragen en twijfels
- Opvoeding
- Zorgen in de relatie

Je hoeft het niet alleen te doen!

www.coachpraktijk-EigenWijs.nl
06-15604697
Westmaas ~ Elspeet

JOH. DE HEER
toetsen en meer, sinds 1898

UW ORGEL- ÉN PIANO SPECIALIST
www.johdeheer.nl

Leeghwaterstraat 46/47
3364 AE Sliedrecht
Tel.: 0184-419 611

BROUWER
PSYCHOLOGEN

Psychologische hulp voor kinderen en volwassenen

Brouwer Psychologen geeft hulp aan kinderen, jongeren en volwassenen bij psychische klachten en in moeilijke situaties. Dat doen we vanuit onze christelijke identiteit, al ruim 30 jaar. Wij bieden o.a.:

- behandeling en begeleiding
- psychologisch onderzoek

Dit doen we ook voor mensen met een verstandelijke beperking.

Kijk op www.brouwerpsychologen.nl.
Of bel 0180 - 426955

Ridderkerk, Barneveld, Geldermalsen en Apeldoorn (nieuw)

Word ook de baas over jouw stress en onrust!
Mét garantie op resultaat!

Heb jij genoeg van onrust, stress, spanning, gejaagdheid, angst, paniek en somberheid?
En ben jij op zoek naar ontspanning, rust in je hoofd en weer lekker in je vel zitten?

Albert van der Bregge

www.stressenonrustdebaas.nl
tel. 06-25081102

Ervaar jij bovenstaande klachten?!
Doe gratis mee met mijn online workshop: 'Weg met je onrust!'
Op 14 november om 10 uur.

Meld je snel aan via de website of scan voor meer informatie en aanmelden!

Vos
begravenisverzorging

Wij verzorgen alléén begrafenissen in elke woonplaats in Nederland, maar voornamelijk op de Veluwe, in Kampen en omgeving en in Rijssen en omgeving.

Dag en nacht bereikbaar én beschikbaar.

Regio Kampen, IJsselmuiden, Genemuiden
T 038 33 323 83

Regio Rijssen, Enter, Wierden
T 0548 540 053

Regio Veluwe en omliggende gebieden
T 0577 401 689

Vertrouwd verzorgd

www.begravenisverzorgingvos.nl

Stolk Orgels

- huiskamerorgels
- kerk- en zaalorgels
- maatwerk
- verhuur
- reparatie
- onderhoud

Nieuwerkerk a/d IJssel • Vrijheidslaan 55
Krabbendijke • Oostpolderweg 1s
0180 31 56 52 • www.stolkorgels.nl

Uw woning in Veenendaal verkopen? Bel dan met Wessel Berkhout!

Wij informeren u graag over onze onderscheidende en enthousiaste werkwijze en verstrekken u graag een aantrekkelijke offerte.

BURGLAND
Makelaars

0318-628412
www.burglandmakelaars.nl
info@burglandveenendaal.nl

OPENING HOPE CHAPEL ROCHDALE
D.V. 20 DECEMBER 2024

PROGRAMMA

14.00-15.30
Sprekers
Ds. C. Sonneveld - Predikant GG
Dhr. B. Bolier - Ouderling GGiN

16.00-18.00
Ontmoeting en maaltijd

18.30-20.00
Sprekers
Ds. M. Ridout - Predikant Strict Baptists
Ds. M. Hyde - Predikant Strict Baptists
Dhr. R. Knight - Initiatiefnemer

Nederlandse vertaling aanwezig

Meer weten en aanmelden?
Ga naar:
hopeforengland.nl/opening

Meer dan 200 jaar na haar oprichting wordt de Hope Chapel in Rochdale, Engeland heropend.

O.a. John Warburton en John Kershaw waren verbonden aan de Hope Chapel.

Meer weten over onze jonge stichting?

www.hopeforengland.nl

STICHTING
Hope for England

PRESENTATIE ORGEL

**Gereformeerde Gemeente
Yerseke (Steeweg 37)
D.V. zaterdag 23 november
14.00 – 16.00 uur
Organist: Harm Hoeve
Programma: Koraalbewerkingen/
Literatuur/Samenzang (met bovenstem)
Toegang vrij!**

VAKANTIE in de BETUWE op boerderij-
camping DE VIJVERHOF in OMMEREN.
Tevens verhuur accommodaties.
www.campingdevijverhof.nl
0344601973/065708822

ANDANTE
-orgelcentrum-

Uw dealer van
**Johannus
Monarke
Content
Domus
Viscount
Mixtuur**
(Hauptwerk orgels)

* Ruim assortiment bladmuziek (ook klavar)
* Verkoop en verhuur, ook voor zaal en kerk
* Collectie kleine blaasinstrumenten

Industrielaan 26 • Veenendaal • tel 0318 - 50 50 63
www.andanteorgels.nl

met
aandacht
gemaakt

Uw boekenkast
volledig op maat

 **e|kekast
opmaat**
WIM VAN WOLFSWINKEL

BUNYANFAMILIEMIDDAG
John Bunyanstichting
zaterdag 16 november DV,
14.00-16.30 uur
Van Lodensteincollege,
Lunterseweg 94 Barneveld
**Thema: Het Huis van Uitlegger in
de Christen- en Christinnereis**
Sprekers: ds. G. van Manen en
ds. A. Verschuure
Gratis toegang. Collecte voor de
John Bunyanstichting
Diverse presentaties
Boekentafels
**Speciaal programma voor de kinderen
na de pauze**
Zie website: www.bunyanstichting.nl

 VAN MANEN
kerkinterieurs

WWW.KERKINTERIEURS.NL

Ezra
zorg-woonboerderij

**Woonzorg, dagbesteding
en beschermd wonen**

Woonbegeleider (VIG/verpleegkundige) gezocht

**Zorg-woonboerderij Ezra in Beekbergen
biedt woonruimte, zorg en begeleiding
aan ouderen en (jong) volwassenen.**

**Ben je geïnteresseerd in ons zorgaanbod
of in één van onze vacatures? Kijk dan op
www.ezra-zorg.nl of neem contact op.
We komen graag met je in contact!**

Voor meer informatie kijkt u op www.ezra-zorg.nl

 De Vluchtheuvel
Christelijke psychosociale hulpverlening

**Betrokken
en vertrouwd!**

Hulp bij levens- en gezinsvragen,
vanuit een christelijke identiteit.

hulpverlening | relatie & gezin
toerusting | mediation & coaching
schoolmaatschappelijk werk

www.stichtingdevluchtheuvel.nl • 0113-213098

VAN STAVEREN
Begrafnisverzorging
Met aandacht, zorg en respect
Dag en nacht bereikbaar 0172 23 33 38
vanstaverenbegravnisverzorging.nl

Behoeftte aan rouwbegeleiding?

TAMIM
HELE ROLLEN - COACHING - TRAINING
www.tamim.nu

VERANTWOORD ONLINE?

- ▶ gefilterd internet
- ▶ filter met weekplanner
- ▶ glasvezel en dsl
- ▶ vaste telefoon
- ▶ gratis emailmigratie

fiberling.nl 0166-760005

EBEN-EZER CHRISTIAN SCHOOL
is inviting applications to fill full-time *elementary teachers, education assistants and secondary teacher/administrator* positions for the 2024-25 school year, D.V. We would be gladdened by inquiries and applications of individuals who are qualified, versatile and dedicated, but who also love the doctrine according to Godliness. For more information on these positions, please contact:
Mr. A. Verhoef
Telephone: (00)1-905-563-3077
Email: mr.verhoef@ecschooll.ca
Please send applications to the secretary of the School Board:
Mr. G. Brouwer
1372 Gregory Road N., St. Catharines, Ontario, L2R 6P9.
Telephone: (00)1-647-271-8984
Email: gerry@ecschooll.ca

Netherlands Reformed Congregation
St. Catharines, Ontario, CANADA

De Boekenhoeve onbetwist
Uw aanbiedingspecialist
Ga naar: www.deboekenhoeve.nl

Luisteren,
met oog voor elkaar.

Psychosociaal therapeut
mark@bureauark.nl +31 (0)6 53 29 69 57
bureauark.nl

Boerenwinterfair 2024 Achterberg
Kom naar de boerenwinterfair 2024 in Achterberg bij De Schutse!
Wij organiseren een sfeervolle winterfair met leuke kraampjes, lekkernijen, heerlijke hapjes en leuke sfeerkraampjes. Neem een kijkje, en geniet van al het leuke en de gezelligheid. Een gezellig uitje voor het hele gezin!

Datum: D.V. 27 november 2024
Tijd: Van 11.00 tot 16.00 uur
Locatie: De Schutse Achterberg

Nieuwe uitgaven

€ 13,90

David Dickson en James Durham
Kern van de kennis tot zaligheid
Samenvatting en toepassing van de christelijke leer. Een zeer geliefd boekje bij Schotse predikers als Thomas Boston. Voor R.M. McCheyne was het middel tot zijn bekering.
gebonden | 33133176
76 blz. | € 13,90

€ 17,90

Ds. J.B. Huisman
In goede aarde
Acht preken over gelijkenissen. In dit boek worden de gelijkenissen uit Mattheüs 13 behandeld. Ze gaan over de uitbreiding en de komst van Gods Koninkrijk.
gebonden | 33133008
144 blz. | € 17,90

€ 16,90

J. van 't Hul
De HEERE bewaart de eenvoudigen
Vooralvallen uit het leven van Gods kinderen. Dit boek bevat tien levensschetsen van mensen die werden stilgezet op hun levensweg en leefden in de vreeze des Heeren.
gebonden | 33132933
141 blz. | € 16,90

€ 14,90

Johan Krijgsman
Woorden van Jezus
In dit toegankelijk geschreven boek komen 25 verschillende woorden van de Zaligmaker aan de orde. Ook geschikt voor mensen die minder vertrouwd zijn met het christelijk geloof.
paperback | 33133169
158 blz. | € 14,90;
e-book € 10,50

€ 12,90

Robert Murray McCheyne
Welzalig hij wiens zonden zijn vergeven
Vergeving en verzoening voor zondaren. De korte hoofdstukken maken dit boekje bijzonder toegankelijk en leesbaar. Geselecteerd uit de geschriften van McCheyne.
gebonden | 33132957
75 blz. | € 12,90

€ 16,90

Wulfert Floor
Vergeet nooit één van Zijn weldadigheden
Bijbels dagboek. De oefeningen van Floor zijn geliefd om hun eenvoudige, ernstige en troostvolle boodschap. Daaruit zijn korte, kernachtige stukjes geselecteerd.
gebonden | 33132940
374 blz. | € 16,90

Den Hertog uitgeverij

Elzenkade 6 3992 AC Houten 030 63 73 434 www.hertog.nl

Vakantie terugverdienen? www.diskoffer.nl
vakanties met zondagsrust

Bent u ook op zoek naar mooie **raambekleding**? Wij komen vrijblijvend bij u thuis adviseren! We nemen naast veel kleur en stofstalen ook jarenlange ervaring mee. Bel Jan op 06-36294314 of kijk op wiltraamdecoratie.nl

Uw trouwtekst in hout uitgesneden?
Tel. 0418-551383
www.houtsnijwerk.nl

Masculine Herbal Complex van NeoLife
Kruidentablet voor mannen:
voor een goede gemoedstoestand
- bij innerlijke onrust - voor het behoud
van een goede prostaatfunctie
Nov.-aanb. | Kommie 063482676
www.naturalhealthproducts.nl

HARKES
Begrafenissen
harkesbegrafenissen.nl
0172 - 21 21 22

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

Sweeling op uw bestaande orgel!
Al vanaf: € 1.400,00
Gratis demo thuis*
Benieuwd hoe het op uw orgel klinkt?
Neem contact op:
06-57050122
digi-orgel@outlook.com
www.digiorgel.nl

ORGELBOUW ADVIES COMMISSIE

een betrouwbare partner!

- NIEUWBOUW
- RESTAURATIE
- OVERPLAATSING
- ONDERHOUD

ook voor akoestische vraagstukken

Voor meer informatie:
Dhr. H. den Hollander
T (010) 435 44 35
E h.den.hollander@kliksafe.nl

VERENIGING ORGANISTEN GEREFORMEERDE GEMEENTEN

open morgen
23/11/2024
9:30-12:30

Bekijk al onze niveaus, uitdagingen en routes en groei op de manier die bij jou past!

Welkom op de Jacobus Fruytier scholengemeenschap in Apeldoorn, Rijssen en Uddel.

check www.jfsq.nl

40 jaar
waardenvol onderwijs

praktijk voor hulpverlening en diagnostiek

Een vertrouwd adres voor hulp aan kinderen, jongeren en volwassenen vanuit een Bijbelse visie.

Wij bieden o.a. hulp bij:

- Opvoedingsvragen
- Relatie- of werkproblemen
- Somberheid, angst, piekeren
- Psychische klachten
- Gezinsproblemen
- Identiteits- en andere vragen

U kunt bij ons ook terecht voor psychologisch onderzoek, indicatieaanvragen en onderzoek, begeleiding en training van mensen met een verstandelijke beperking.

Bel voor informatie of aanmelding
Tel. 0342 - 41 99 77
Van Breugelpantsoen 1
3771 VM Barneveld
www.fideshulpverlening.nl

Boekhandel
De ZONNEBLOEM
Dorpsstraat 162 - Scherpenzeel (gld)
033-2774355
www.boekhandeldezonnebloem.nl

Zoekt u een mediator
of
organisatie-adviseur?

Bel: 06 - 53868881

www.bvissermediation.nl
www.bvisserconsultancy.nl

AGNITIO
Tinqqs

Je kan het!
Maar niet zonder hulp.

hulpverlening-agnitio.nl

0621809118 info@hulpverlening-agnitio.nl

Begrafenisonderneming STAM
Molenstraat 153, 2961 AK Kinderdijk
Tel. 078 6919005 - **Geen crematies** -

Ervaar rust tussen de Scheldes. **Nieuw in Zeeland: B&B De Bakkeet**. Kijk voor beschikbaarheid op www.zeeuwsoefje.nl

Niet-ritmische psalmzangavond
Ter Hoogekerk Middelburg
Zaterdag 16 november
Aanvang: 19.30 uur
Organist: André Nieuwkoop
Meditatie: Ds. M. Boersma
Collecte: Theologische school /
Actie "bouwstenen"

De specialist in het milieubewust
isoleren van uw woning

**PROFIJT
ISOLATIE**

Energiestraat 7 7461 TZ RIJSSSEN Tel: 0548 546055

Vloerisolatie
Spouwisolatie
Dakisolatie
Gevelisolatie

Profiteer nu!! landelijke subsidie www.profijtisolatie.nl

KROON
TEGELS & PVC

**Specialist in
vloertegels,
wandtegels en
PVC vloeren**

Energieweg 8c | 4231 DJ Meerkerk | 0183 - 35 42 25 | info@kroontegels.nl | kroontegels.nl

Bewuste keuze

Colofon

Saambinder

Kerkelijk weekblad van de
Gereformeerde Gemeenten
Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur: ds. B. Labee
Redacteurs: ds. G.J. van Aalst, J. van 't Hul,
ds. G.W.S. Mulder

Redactiesecretaris: J. van 't Hul

**Bijdragen van medewerkers, boeken
ter recensie en vragen voor de rubriek
'Vraag en antwoord' naar:**

ds. B. Labee
Kerkeplein 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-513597
E b.labee@kliksafe.nl

**Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk),
berichten en meditaties:**

J. van 't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 0651-622260
E jvthul@kliksafe.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten:
uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum
van verschijning van De Saambinder in de
daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk:

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening,
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

**Advertenties en familieberichten
aan Verloop drukkerij:**

Ohmweg 31, 2952 BD Alblasterdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór
de week van verschijning aangeleverd te
zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandag-
morgen 9 uur.

Advertenties € 1,90 per mm.
Familieberichten € 0,45 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Betalingen abonnementsgelden:

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v.
De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementenprijzen:

voor Nederland: € 15,50 per halfjaar
voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
* afwijkend tarief voor: Canada: \$ 165,
USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika:

A.C. Kieboom
12093 Sprinkle Road
Vicksburg, MI 49097
T. 001 269 720 3533
E. saambinder.noordamerika@gmail.com

Enkele handige websites

Gereformeerde Gemeenten:

Algemeen: www.gergeminfo.nl
(doorklikken naar diverse deputaatschappen)

De Saambinder: www.desaambinder.nl

Adviesplein gemeente en gezin:

www.gemeenteengezin.nl

Studenten: www.studentengergem.nl

Jeugdbond: www.jbgg.nl

De redactie behoudt zich het recht voor
ingezonden bijdragen, kerknieuws, berichten
en advertenties zonder overleg aan te passen,
in te korten of zonder opgave van reden niet
te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele
aansprakelijkheid betreffende de inhoud
van de advertenties en de (recensies van de)
aangekondigde boeken.

23

Gloed nieuws

De prinsessen krijgen het dagelijks nieuws mee. 'De meiden zijn genoeg geïnformeerd om goede discussies aan tafel te voeren'.

Dat zei koning Willem-Alexander na een werkbezoek aan een mediabedrijf. Zijn dochters volgen het nieuws onder meer via de krant die thuis op tafel ligt. Voor hen is het onmisbaar om op de hoogte te blijven en mee te praten over actuele onderwerpen. Maar ook voor jou is dat belangrijk. Niet om wereldwijd te worden, maar wereldvreemd worden, is ook niet bepaald verstandig. Nieuwsgierige Atheners in Paulus' tijd gingen elke dag naar de markt 'om wat nieuws te horen'. Ze hadden blijkbaar verder niets te doen.

Dan maar geen nieuws lezen? Ik hoor soms dat jongeren er moeite mee hebben. Misschien voelt het somber om continu te horen over oorlog, geweld, verdriet, onrust in de wereld. Heel begrijpelijk.

Toch adviseer ik je om naast je Bijbel ook het dagelijks nieuws te volgen. Vijf tips:

1. Sluit je ogen niet voor het echte leven waarin de Heere je een plaats gaf.
2. Let erop dat elke dag de Bijbel verder in vervulling gaat en actueel blijft.
3. Kies een krant of website die uitgaat van Gods Woord.
4. Lees in goede berichten Gods zegen, vraag je bij verdrietig nieuws af hoe jij kunt meeleven of helpen.
5. Lees minder nieuwsberichten en meer het oude 'nieuws' van de Bijbel.

Veel mensen zoeken actief dagelijkse nieuwtjes, maar laten het beste nieuws ongelezen. Het goede nieuws is dat Gods oude boodschap springlevend is. God regeert over alles, ook over het nieuws. Het slechte nieuws is dat we God zo gemakkelijk vergeten. Dominee McCheyne preekte over het laatste oordeel en zei ten slotte: 'O, wat zul je in die dag wensen dat je je nieuwsblad minder, en je Bijbel méér had gelezen'. ♦

Leestip: Handelingen 17:16-34

P.C. Beeke, Middelburg

Een dominee in de gevangenis

De catechisatie

'Hé Wouter, heb jij je vragen goed geleerd?' vraagt Cornelis, terwijl ze samen naar de kerk lopen.

'Ik wel', antwoordt Wouter. 'Jij dan?'

'Nou, niet zo goed. Ik was het vergeten', zegt Cornelis benepen. 'Ik hoop maar dat ik geen beurt krijg vanmiddag!'

'En ik hoop dat de dominee mij niet aanwijst om hardop te bidden' merkt Wouter op. 'Gelukkig vraagt hij er vaak oudere jongens voor, maar o, ik moet er niet aan denken!'

'Ja, waarom zou de dominee dat toch doen, denk je?' vraagt Cornelis. 'Dominee Junius bad toch altijd zelf?' 'Grootmoe denkt dat ds. Ledeboer wil weten wat er in ons hart leeft,' antwoordt Wouter. 'Maar ik vind het wel erg moeilijk om daarover te praten.'

'Ik ook', zucht Cornelis.

In het catechisatielokaal is het erg rumoerig. Alle kinderen praten door elkaar heen. Maar zodra ds. Ledeboer binnenstapt, wordt het stil. De meeste jongens kijken hem niet aan. Stel je voor, dat de dominee hen naar voren roept!

Het is muisstil. 'Eerbiedig, kinderen', zegt de dominee. Er gaat een zucht van verlichting door de groep. De dominee bidt vandaag zelf!

Na het gebed worden bij sommige kinderen de geleerde antwoorden overhoord.

Cornelis krijgt het er warm van. Dominee vraagt iets aan de jongen naast hem. Hij dacht echt dat dominee naar hem keek, maar soms is dat wat moeilijk te zien. Het is net of het ene oog van de dominee altijd een beetje dicht zit.

Met een vuurrood hoofd wacht hij tot de volgende aan de beurt is. Dat loopt goed af. Dominee gaat meteen door naar de volgende rij. Toch wel dom dat hij z'n vragen niet heeft geleerd. De dominee kan zo streng zijn als je je best niet doet! ♦

Vraag ^{en} antwoord

door
ds. Labee

Begrip voor pleegkinderen

Waarom is er niet zoveel begrip, liefde en betrokkenheid voor pleegkinderen en hun pleegouders?

Onbekend maakt onbemind

Een pleeggezin stelde die indringende vraag: 'Waarom is er niet zoveel begrip, liefde en betrokkenheid voor pleegkinderen en hun pleegouders?' Als adoptie- en pleegvader willen we bij de week van pleegzorg daar graag op ingaan. Tegelijk verwijzen we ook naar het andere artikel in dit nummer rondom pleegzorg. Zeker nu de weg van nieuwe adopties op korte termijn wordt afgesloten, zijn er wellicht wel méér echtparen die een plaatsje zouden kunnen bieden aan een 'pleegkind'. Een jonger of al wat ouder kind dat voor kortere of langere tijd mag worden opgevoed, dicht bij het Woord van God.

Maar eerlijk is eerlijk, eenvoudig is het niet. De vraagstellers staan open voor zogenaamde 'crisesplaatsingen'. Dat is wezenlijk anders dan de plaatsing van kinderen voor langere tijd, soms tot 18 jaar of zelfs 21 jaar. Als er een acuut probleem in een gezin is, bijvoorbeeld een hoogoplopend conflict of andere ernstige zorgen waardoor de veiligheid van een kind in gevaar komt, kan jeugdhulp ingrijpen. Een hulpverlener komt in het gezin en kan soms beslissen dat een kind tijdelijk ergens anders gaat wonen. In een pleegouderbestand wordt dan gezocht naar een passend plaatsje. Dat is niet altijd eenvoudig, want in 2023 woonden er ruim 20.000 (!) kinderen in een pleeggezin... En bij zo'n crisis moet vaak op dezelfde dag al een plekje gevonden worden.

Als een totaal onkerkelijk kind dan een plaatsje krijgt in een reformatorisch pleeggezin heeft dat heel mooie kanten. Belangrijk is dat er duidelijke afspraken worden gemaakt en alléén een plekje geboden kan worden als er ruimte is voor plaatsing op een 'eigen' school, de godsdienstige opvoeding, het meegaan naar kerk, vereniging en catechisatie etc. Leg deze afspraken schriftelijk vast omdat er met name door 'algemene' pleegzorgorganisaties lang niet altijd zorgvuldig mee wordt omgegaan. Het gaat meestal vanzelf als er begeleiding vanuit 'Timon' gegeven kan worden.

Maar pleegkinderen uit een geheel ander milieu geven ook onbegrip in de omgeving. Vooral als ze al wat ouder zijn, weten ze soms veel van 'sporthelden' en seculiere feesten. Ook hebben ze regelmatig al geweld en andere ellende van nabij meegemaakt. En de kennis van de Heilige Schrift ontbreekt geheel of grotendeels. Pijnlijk als er dan opmerkingen worden gemaakt of de ruimte en liefde voor deze toch al kwetsbare kinderen gemist wordt.

Ondergetekende heeft met 'langdurige pleegzorg' gelukkig ook andere ervaringen. Zowel vanuit school als kerk is er door leerkrachten en ambtsdragers hartelijke betrokkenheid ervaren. Mogen we dat vragen voor alle pleegkinderen en hun pleegouders?

Onbegrepen maar gekend

De Heere geve alle pleegkinderen in onze gezinnen dat warme plekje dat eens die 'vondeling uit het water' kreeg. Hij was geboren uit ouders die behoorden bij een slavenvolk. Vanwege de nood in hun gezin en de dreigende dood door de overheid werd hij te vondeling gelegd. Na korte tijd teruggeplaatst te zijn in het ouderlijk gezin werd hij opgenomen in een heel andere omgeving. Daar ontving hij alles wat nodig was om tot een volwassen man uit te groeien. Waarschijnlijk was de band erg goed en hebben de vervangende ouders alles gedaan wat in hun vermogen lag. Maar op zekere dag ging het toch mis. De in huis genomen jongen en inmiddels groot geworden man nam een 'onbegrijpelijke' beslissing: eerst sloeg hij een overheidspersoon dood die mannen uit het slavenvolk mishandelde. Daarna verdween hij voorgoed bij de tijdelijke ouders.

Zijn naam kennen we allemaal: Mozes, de man Gods! En na een wonderlijke opvoeding - in meerdere gezinnen - mocht hij dienen. Gekend van de eeuwige Vader, gekocht door de Zoon en bearbeid door de Heilige Geest. ♦

► Heb jij/hebt u ook een vraag?

Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie. Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder. Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.